

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Pret: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXIX NR. 20

Vineri,
17
MAI
2019

19020

9 771418 834006

Săptămâna Culturii
Macedo-Române,
la București

(Pagina 3)

Comemorarea
lui Emanuel Gojdu
în Capitală

(Pagina 8)

Scriitori români
la Festivalul Internațional
de Carte de la Budapesta

(Pagina 9)

Calendar ortodox

20 mai, luni, Sf. Mc. Talaleu; Sf. Cuv. Talasie; Sf. Cuv. Marcu Pustnicul
 21 mai, marți, †) Sf. Împărați, întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa Elena
 22 mai, miercuri, Sf. Mc. Vasilisc și Marcel; Sf. Părinți de la Sinodul al II-lea Ecumenic; Sf. Mc. Sofia, doctorița (Înjumătățirea praznicului Învierii Domnului)
 23 mai, joi, Sf. Cuv. Mihail Mărt., Ep. Sinadei; Sf. Maria lui Cleopa
 24 mai, vineri, Sf. Cuv. Simeon; Sf. Mc. Serapion; Sf. Mc. Marciana
 25 mai, sâmbătă, † A treia aflare a Capului Sf. Prooroc Ioan Botezătorul; Sf. Mc. Celestin
 26 mai, duminică, Sf. Ap. Carp și Alfeu, din cei 70; Sf. Mc. Averchie și Elena. Duminica a V-a după Paști (a Samarinencii)

Citatul săptămânii

„Evanghelia de astăzi este minunat de actuală: oamenii aleargă după funcții, privilegii și putere. De unde ne dăm seama că oamenii se lasă îmbătați de putere? Dacă cer putere, au nevoie de privilegii. Când le dobândesc, au nevoie de funcții foarte bune. Când demnitatea funcției nu este în sincronicitate cu demnitatea caracterială, înseamnă că ești un om îmbătat de putere, de mândrie și de orgoliu. Când ai primit funcțiile, uiți cum să te porți față de cel de lângă tine. Dacă dorești o poziție de vizibilitate, demnitatea acelei funcții să fie de-o ființă cu demnitatea caracterului tău. Când ești un om lipsit de caracter și deții o funcție, înseamnă că ești un om care dorești cu orice chip puterea. Atunci devii un dictator, îi chinui pe cei din subordinea ta. Chinuindu-i, nu faci altceva decât să transmiți că nu meriți demnitatea funcției pe care ai primit-o.

Hristos ne învață că adevărata putere nu înseamnă să domnești asupra cuiva, nu înseamnă să te porți ca un stăpân. Adevărata putere este slujirea! Când începi să slujești și să te smerești față de semenul tău, atunci ești cu adevărat un om mare.

PS Ignatie, Episcopul Hușilor (Fragment din cuvântarea la Sf. Liturghie din 14 aprilie, Bârlad)

Poza săptămânii

Copiii fac lucruri trăsnete... iar părinții îi încurajează!

Pe copertă: Biblioteca Universitară din București
 Foto: Eva Șimon

Ziua Europei la Chitighaz

Consulatul General al României la Jula, în colaborare cu Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad și Consiliul Județean Timiș, cu sprijinul Primăriei, al Autogovernării Românești, al Școlii Generale și Grădiniței din Chitighaz, organizează o manifestare cultural-artistică dedicată „Zilei Europei”. Evenimentul se va desfășura în ziua de vineri, 17 mai, de la ora 14.00, la Casa de Cultură din Chitighaz.

În cadrul manifestării, după cuvântul festiv al organizatorului, *Florin Vasiloni*, consul general al României la Jula, va avea loc un program artistic oferit de artiști locali, de Școala Generală și Grădinița din Chitighaz, iar invitatul special va fi Ansamblul folcloric profesionist „BANATUL” din Timișoara; manager *Liliana Laichici*.

Manifestarea va marca Ziua Europei și deținerea Președinției Consiliului UE de către România.

Conferință preoțească la Apateu

Sâmbătă, 18 mai, la Parohia Ortodoxă Românească din Apateu va avea loc prima conferință preoțească misionar-pastorală din acest an, din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Conferința este dedicată „Anului Omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) și Anului comemorativ al Patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu și al traducătorilor de cărți bisericești”. La întâlnire, *pr. protopop Marius Maghiaru* va susține referatul cu tema: „Veșnicia s-a născut la sat – valorile tradiționale și perene ale satului românesc de odinioară și redescoperirea lor de către tinerii și oamenii de astăzi”. Programul zilei va începe cu Sfânta Liturghie Arhierescă, săvârșită în biserica românească din Apateu, cu începere de la ora 10.00, urmată de conferința preoțească, de la ora 13.00.

A.B.

„Povești în imagini”, la Aletea

Povești în imagini, benzi desenate sau comicsuri, acestea sunt câteva dintre numele sub care s-a făcut cunoscută arta: banda desenată. Această artă poate fi savurată de către iubitorii și pasionații de benzi desenate, la evenimentul care va avea loc la Casa de cultură „Reibel Mihály” din Aletea, pe 8 iunie. Întâlnirea se va derula între orele 10.00–13.00, iar intrarea este liberă. Romane grafice, albume de benzi desenate, fanzine așteaptă publicul larg.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Săptămâna Culturii Macedo-Române, la București

În perioada 7–10 mai, Societatea de Cultură Macedo-Română din București (președinte: *Ion Caramitru*) a organizat Săptămâna Culturii Macedo-Române, un șir de manifestări culturale și științifice despre contribuția macedo-românilor la istoria națională română. Motivul principal al sărbătoririi a fost că în acest an se împlinesc 140

de ani de la fondarea Societății de Cultură Macedo-Română, la 23 septembrie 1879, la Atheneul Român. SCMR este una dintre cele mai vechi asociații din Statul Român, luând în considerare faptul că este continuatoarea Comitetului Macedo-Român, înființat în 1860, imediat după Unirea Principatelor Române.

Săptămâna Culturii Macedo-Române a cuprins următoarele manifestări: În ziua de marți, 7 mai, Amfiteatrul „Ion Heliade Rădulescu” de la Academia Română a găzduit Simpozionul științific „Românii din sudul Dunării – Istorie și actualitate”, iar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a avut loc conferința „Aspecte din viața religioasă la macedo-români”. Miercuri, 8 mai, Majestatea Sa *Margareta*, Custodele Coroanei Române, a găzduit în Sala Regilor de la Palatul Elisabeta o seară dedicată comunității aromânilor. Ziua de joi a cuprins conferința, ținută la Palatul Suțu, Muzeul Municipiului București, cu titlul „Periplu balcanic: Cercetări de teren în Republica Macedonia de Nord” și expoziția de fotografii „Aromânii din regiunea Bitolia”. În ultima zi, vineri, la orele dimineții a avut loc un Te Deum cu ocazia împlinirii a 114 ani de la promulgarea Iradei Imperiale și pomenirea martirilor macedo-români, în Biserica Mavrogheni, iar seara s-a ținut Gala Societății de Cultură Macedo-Română în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”. La câteva dintre aceste evenimente am avut onoarea să particip și eu, însoțindu-l pe soțul meu, *Adrian Șimon*, un bun vorbitor al dialectului aromân și cunosător al trecutului românilor sud-dunăreni, devenit recent membru al SCMR.

MS Margareta: „Dumnidză s-vluissească Armânamea!”

La seara dedicată macedoromânilor de la Palatul Elisabeta, Custodele Coroanei Române, MS Margareta, a îndemnat la acțiune în vederea recunoașterii și respectării latinității sud-dunărene, acolo unde comunitățile macedo-române trebuie ajutate să își păstreze identitatea și cultura.

„Să nu uităm însă că multe dintre comunitățile macedo-române încă există în locurile lor de origine și ele trebuie ajutate să își trăiască mai departe identitatea și cultura. După modelul înaintașilor noștri, să ne îndreptăm energiile către recunoașterea și respectarea latinității sud-dunărene în zilele noastre și în secolele ce vor urma. Dumnidză s-vluissească Armânamea!”, se arată în mesajul Custodelui Coroanei.

În mesajul citit la eveniment de principele *Radu*, MS Margareta amintește împlinirea, în 2019, a 140 de ani de la fondarea Societății de Cultură Macedo-Română, la 23 septembrie 1879, sub domnia Principelui Suveran Carol I, dar și faptul că, pe 9 mai 1905, acum 114 ani, sultanul Abdul Hamid al II-lea a semnat decretul imperial prin care românii de la sudul Dunării

Foto: romaniaregala.ro/Daniel Angelescu

au obținut recunoașterea drepturilor etnice în cadrul Imperiului Otoman.

„Decretul a fost publicat a doua zi, pe 10 mai 1905. România, care își câștigase Independența cu trei decenii înainte, a putut susține cauza conaționalilor săi în fața imperiului aflat în decădere. Încă din anul semnării decretului sultanului, aromânii au mulțumit Regelui Carol I pentru ajutorul politic și diplomatic acordat. Aromânii au câștigat multe din drepturi prin propria luptă, apărându-și identitatea în fața greutăților, timp de mai multe secole. Chiar imnul armânesc, care leagă pe fiecare membru al comunității la a-și respecta trecutul, este expresia unității lor”, subliniază Custodele Coroanei Române.

MS Margareta consideră că, la fel ca acum peste 100 de ani, „astăzi, aromânii sunt prezenți în toate sferile culturale, științifice și economice ale țării noastre, dând României personalități recunoscute pe plan internațional”.

„Ulterior recunoașterii politice, aromânii s-au apropiat tot mai mult de țara noastră, imigrând în mai multe valuri, uneori fiind colonizați acolo unde populația turcă emigrase. Peste tot unde s-au așezat, ei s-au remarcat prin coeziune, bună gospodărire, un nivel înalt de educație și prin calitatea produselor pământului pe care l-au cultivat. Dedic, așadar, această Seară a Palatului Elisabeta Societății Culturale Macedo-Române, o academie a aromânilor, și zilei de 10 Mai, ca zi în care frații noștri de la sudul Dunării și-au dobândit recunoașterea juridică și politică”, se mai arată în mesajul Custodelui Coroanei Române, Margareta.

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.mprp.gov.ro

(Continuare în pagina a 8-a)

Tony Berbece: Degetul lui Dumnezeu

Degetul lui Dumnezeu face minuni. Degetul lui a fost când Moise a despărțit marea, iar evreii au pășit prin ea ca pe uscat. Degetul lui a despărțit apa cum ai da tu la o parte cu degetul tău o picătură de apă de ploaie. Era degetul lui Dumnezeu cu ei pentru că l-au văzut și vrăjitorii din Egipt, când au fost loviți cu urgiile miraculoase (Exod 11:8). Degetul lui Dumnezeu este prezent când noi experimentăm minuni, a fost și când fiul meu a fost salvat de o naștere prematură din care ori murea ori ar fi fost chinuit prin spitale luni de zile și noi pe lângă el. Ne-am rugat și, deși totul arăta că acest copil trebuia să iasă afară, ceva l-a întors din drum și a ieșit când a trebuit.

Degetul lui Dumnezeu judecă. Degetul lui a fost când a scris un mesaj pe peretele clădirii în care Belșatar se destrăbăla și bea vin din vasele sfinte ale Templului din Ierusalim pe care-l jefuise, astfel batjocorind Numele Domnului (Daniel 5:5-6). În noaptea aceea Belșatar a fost judecat și a murit. Degetul lui Dumnezeu este atunci când batjocoritorii de azi sunt striviți sub privirile mirate ale celor care declară din mijlocul destrăbălării lor că Dumnezeu e iubire și punct. Fac emisiuni să analizeze cazurile morților subite, dar uită un aspect, Dumnezeu strivește batjocoritorii care refuză pocăința chiar și azi.

Degetul lui Dumnezeu eliberează de demoni. Cristos ne spune

că Degetul lui Dumnezeu era cel cu care lucra El și cu care scoatea dracii afară din oameni, Cristos le-a spus preoților care-l criticau din invidie și care ziceau că el scoate dracii cu ajutorul Satanei următoarele: „Dar dacă eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, Împărăția lui Dumnezeu a ajuns până la voi” (Luca 11:20). Da, Împărăția Lui invadează întinericul și astăzi. Degetul lui Dumnezeu a eliberat sub privirile mele mulți oameni chinuți de ei prin depresii, atacuri de panică, frici, gânduri de sinucidere, vicii și altele.

Degetul lui Dumnezeu poate fi și în viața ta dacă-i permiți. El acționează cu mare bucurie în viețile celor care-L iubesc și-L cheamă în ajutor.

Încrede-te în degetul lui Dumnezeu!

Cu prețuire, **Toni Berbece**

Cercetătorii biblici susțin că au găsit drumul „Exodului”

O echipă de cercetători biblici care încearcă să refacă traseul pe care Moise l-a urmat când i-a condus pe israeliți din Egipt, spun că au găsit dovezi că Muntele Sinai este de fapt în estul Arabiei Saudite.

Ryan Mauro, de la „Fundația de Cercetare Thomas Doubting” (DTRF), a declarat pentru *Daily Star Online* că echipa sa a călătorit în Arabia Saudită de trei ori pentru a aduna dovezi.

„Ce am găsit acolo a fost pur și simplu incredibil”, a spus Mauro. „Nu puteam să cred că toate aceste dovezi au fost atât de aproape de noi, și totuși, foarte puțini din afara regiunii era conștient de ele.”

Deși există hărți și o cronologie Biblică, cercetătorul consideră că teoria sa este cea mai plauzibilă.

Mauro a spus că a găsit dovezi că Moise a despărțit Marea Roșie în Golful Aqaba, într-un loc cunoscut acum ca plaja Nuweiba. Acolo, distanța de la un mal la celălalt ar fi de doar 12,875 m și 33 metri adâncime. El crede că au trecut prin vechiul Madian și s-au oprit la Muntele Sinai, ceea ce susține el este că Muntele Sinai este acum vârful Jabal al-Lawz din Arabia Saudită.

Teoria că Jabal al-Lawz ar fi Muntele Sinai, nu este nouă și a fost pentru prima dată răspândită de academicienii tradiționali, dintre care mulți se întreabau dacă întreaga poveste a Exodului este adevărată, iar unii merg până acolo încât resping existența lui Moise.

În raportul despre descoperirea DTRF, CBN NEWS a raportat că Muntele Sinai este asociat în mod tradițional cu peninsula Sinai din Egipt și că acolo se află o mănăstire care ar fi fost construită pe locul unde se crede că Dumnezeu a vorbit lui Moise dintr-un rug aprins.

Mauro își susține teoria, afirmând că există și dovezi ale unui cimitir vechi, care pare să se potrivească cu uciderea celor care s-au închinat înaintea vitelului de Aur. Cimitirul s-ar afla chiar la baza muntelui.

Apropie de acest loc, Mauro insistă că echipa sa a descoperit și „Stânca Horebului” (Exodul 17:6). Vechiul Testament spune cum Moise a lovit stânca, făcând să țâșnească apă din ea pentru a stinge setea israeliților. Cercetătorul spune că a găsit o stâncă, aparent „erodată” de apă, așezată pe un deal, despărțită în două.

SURSA: CBN News/stiricrestine.ro

Viorel Iuga: Fii Activ!

Înainte de Congresul din 24–25 mai 2019, fiecare slujitor al bisericilor creștine baptiste ar trebuie să fie ACTIV. Aceasta înseamnă să:

1. Analizeze. Fiecare slujitor trebuie să analizeze cu seriozitate și cu maturitate Scriptura, situația bisericilor din țară, condițiile social politice în care trăim și oamenii care vor să candideze.

2. Comunice. Toți trebuie să comunicăm cu Domnul, cu frații, cu colegii de slujire și cu colegii care doresc să se implice în slujirea din structurile cultice.

3. Tempereze. Este datoria noastră să îi temperăm atât pe cei care promit mult în mod irealist, cât și pe cei care critică în mod lipsit de onestitate.

4. Insiste. Să insistăm în fața Domnului să ajungă în pozițiile pentru slujirea fraților doar cei ce pot fi folosiți și binecuvântați de El.

5. Viseze. Da, este bine și trebuie să visăm. Să visăm cu ochii deschiși, dar cu încredere în Domnul. Să continuăm să visăm la zilele în care fiecare baptist va trăi cu seriozitate și se va implica cu înțelepciune în predicarea Evangheliei. Numai ea ajută la sfințirea sfinților și la salvarea păcătoșilor.

Viorel Iuga, Președintele Uniunii Baptiste

Curiozități din cărți și ziare de altădată

Chitighăzenii și Unirea din 1918

La 26 noiembrie 1918, la Chitighaz, în urma unei adunări electorale prezidate de avocatul Gheorghe Șimonca, se aleg, în regim de urgență, cei cinci delegați care, peste patru zile, trebuia să ia parte la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, în cadrul căreia urma să se hotărască unirea Transilvaniei cu Regatul României. Documentul face parte din colecția Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia și păstrează semnăturile originale ale chitighăzenilor care au luat parte la această memorabilă ședință.

Proces-verbal

luat în adunarea electorală a cercului electoral Oroshăza
din comitatul Bichișului, ținută în Chitighaz
la 26 noiembrie 1918 s.n.

Prezident: Gheorghe Șimonca

Notari: Petru Dragoș,
Gheorghe Roatiș

Prezidentul dă citire ordinului venit de la Consiliul Central Național Român, prin care se ordonă alegerea urgentă a celor 5 delegați în Marea Adunare Națională Română care va fi convocată în scurt timp. Constată că publicarea alegerii de azi s-a vestit de cu vreme în toate comunele din cerc. Salută pe alegătorii prezenți și îi provoacă să numească 2 bărbați de încredere. Se numesc de atari d-nii Ioan Stan și Ioan Bonca.

Prezidentul deschide votarea, care decurgând în ordine, pe baza scrutinului făcut de

biroul adunării se constată că unanimitatea voturilor au întrunit d-nii: Ioan I. Ardelean din Chitighaz, Valeriu Magyar din Chitighaz, Petru Santău T. din Chitighaz, Petru Bujigan din Chitighaz, Vasiliu Gros P. din Chitighaz. Ca urmare prezidiul declară pe d-nii: Ioan I. Ardelean preot, Valeriu Magyar învățător, Petru Santău T., Petru Bujigan, Vasiliu Gros P., aleși din partea românilor din acest cerc cu vot universal ca delegați ai cercului electoral, îndreptățiți și îndatorați a lua parte cu vot decisiv în Marea Adunare Națională Română care se va convoca din partea Consiliului Central Național Român încă în decursul acestui an și la Adunările care eventual le va convoca în decursul anului următor. Prezidiul dispune ca în urma acestei enunțări prezidiale aleșii deputați să fie prevăzuți cu credenționale, iar o parte a acestui proces verbal să se trimită imediat Consiliului Central Național Român.

Spre știre

Despre ce luându-se acest proces-verbal în 2 parii, dintre care unul se va păstra la Consiliul Național Român din fruntea comitatului, actul de alegere se încheie la orele 3.

D.c.m.s.

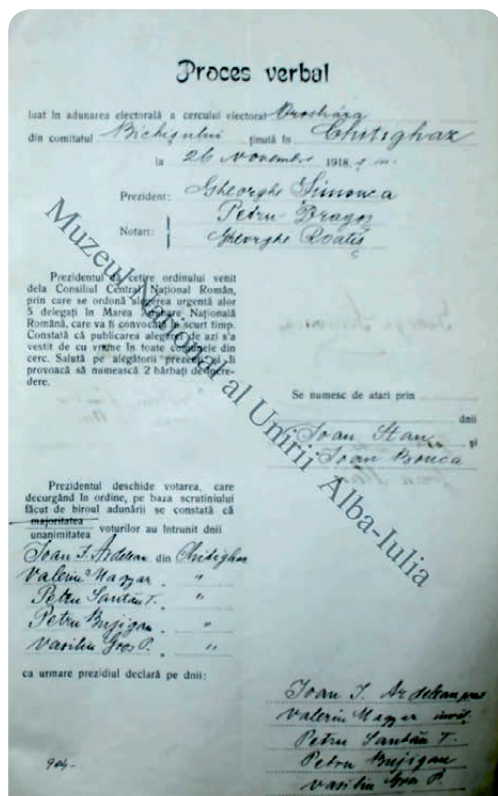
George Șimonca,
Prezidentul adunării electorale

Notarii adunării electorale: Petru Dragoș, George Roatiș

Bărbați de încredere: Ioan Bonca, Ion Stan

Bărbați de încredere: Szekan Dimitrie, George Stan

Mihaela Bucin

Artiști din România la expoziția Design without Borders din Budapesta

Institutul Cultural Român Budapesta este din nou partenerul expoziției *Design without Borders*, ajunsă la a șaptea ediție, care se deschide joi, 30 mai 2019, la ora 18.00, la Új Budapest Galéria (Bálna, 1093 Budapest, Fővám tér 11–12).

Expoziția prezintă creațiile a peste 100 de designeri din 12 țări europene: Austria, Cehia, Elveția, Franța, Germania, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Ungaria, reflectând varietatea și prospețimea ideilor actuale din industriile creative. Curatorii *Szigeti Szilvia* și *Radnóti Tamás* au ales atât lucrări care se încadrează în trendul internațional, cât și unele care reflectă viziunile specifice ale autorilor.

Creatorii invitați din România sunt:

Andrei Fenyo și Florina Lungu – 13x14 Studio (13x14.wordpress.com)

Agnes Lukacs – Agnes Lukacs Studio (agneslukacs.me)

Andreea Batros și Flavia Scrînteanu – Dare to rug (daretorug.com)

Ioana Ardelean – bijuterii (ioanaardelean.com)

Design without Borders este continuarea proiectului *madeinhungary*, un showcase anual al designului ungar timp de peste un deceniu, dar este și urmasa firească a expozițiilor MeeD, care prezenta designul autohton în context internațional. Evenimentul a devenit membru al EFFE (Europe for Festivals, Festivals for Europe), al Uniunii Felstivalelor din Ungaria și este inclus în programul Festivalului de Vară din Budapesta și în cel al Noptii Muzeelor.

Partenerii evenimentului sunt: Ambasada Germaniei, Ambasada Regatului Spaniei, Institutul Cervantes din Budapesta, Institutul Camoes din budapesta, Institutul Francez din Budapesta, Institutul Italian de Cultură, ICR Budapesta, Centrul Ceh, Institutul Polonez, Forumul Cultural Austriac, Institutul Slovac, EUNCI, Timkett Srl etc. Sponsor principal: CIG Pannonia.

Mai multe informații și imagini: <http://madeinhungary-meed.hu/> și www.icr.ro/budapesta.

Expoziția poate fi vizitată între 31 mai – 23 iunie 2019.

Cum s-a născut poporul român? (15)

Neagu Djuvara

Negru – Vodă și „descălecarea”. Întemeierea Țării Românești

Îureșul mongol n-a avut însă numai urmări dramatice și nefericite. Prin faptul că a oprit un timp mersul înainte al Regatului Ungar, el a dat răgaz micilor formațiuni românești, cnezate sau voievodate, să se întărească și, în cele din urmă, să se unească în tot ținutul dintre Carpații Meridionali și Dunăre, adică în Muntenia de azi.

Cu câteva zeci de ani înainte de năvala mongolă, regii unguri reușiseră să-și întindă dominația și într-o regiune aflată la sud de Carpați, în Oltenia de azi, și numiseră acolo un fel de comite sau duce, cu titlul de ban de Severin (ba era un titlu moștenit de slavi de la avari, și tot un ban era guvernator al Croației cucerite de unguri cu 100 de ani înainte).

După ce s-au retras mongolii, regele Ungariei, ca să aibă în acele părți un nou mijloc de apărare de o posibilă revenire a mongolilor, plănuise să dea Banatul de Severin ca feudă unui Ordin francez de Cavaleri de la Ierusalim: aceasta însemna că Marele Maestru al acelui Ordin devenea vasal al regelui Ungariei, iar acesta era suzeranul lui. Așa funcționa toată societatea feudală din Europa medievală. Acești „Cavaleri ai Sfântului Ioan din Ierusalim” nu s-au stabilit de-a binelea în Oltenia, dar a ajuns până la noi vestea despre tratatul de vasalitate dintre Cavalerii Ioaniți și regele Ungariei, și așa aflăm de unele stări de lucruri din părțile noastre în acel an 1247. Printre altele, aflăm despre trei stăpânitori de mici regiuni din Oltenia: cnezii Ioan și Farcaș și voievodul Litovoi, acesta din urmă stăpânind și o parte din Hațeg, peste munți. Iar la răsărit de Olt, în Cumania, aflăm de un voievod Seneslav, de prin părțile Argeșului (e, poate, cel care se împotrivi acolo mongolilor, cu șase ani înainte, și scăpase cu viață). Mai aflăm și că exista de pe atunci o pătură de privilegiați, nobili menționați în tratat, pe latinește, ca maiores terrae, adică „mai-marii țării”. Ceea ce înseamnă că de pe atunci se alcătuiseră o clasă de șefi mai puternici care formau osatura oștirii țării: tratatul chiar pomeneste de „aparatură războinică” al țării, dar pesemne și aceștia se băteau între ei pentru întâietate.

Ce s-a întâmplat în jumătatea de veac care a urmat prăpădului mongol nu reiese limpede din rarele documente străine ce ne-au parvenit. Dar înțelegem că lucrurile, încetul cu încetul, trebuie să se fi așezat, căci constatăm o înceată dar continuă trecere a unor populații din Transilvania în Muntenia. E vorba de români, unguri și sași, veniți să găsească pământuri mai bune sau să facă negoț, căci comerțul între porturile de la Marea Neagră și orașele săsești din Transilvania, care serveau drept releu spre Europa Centrală și Apuseană, prin Muntenia trecea. Astfel, știm că înainte de anul 1300, orașul Câmpulung era deja înființat de negustorii sași. Avem chiar acolo mormântul, păstrat până în zilele noastre, unui comite Laurentius.

Dar unirea tuturor formațiunilor românești, a tuturor cnezilor și voievozilor sub un singur mare voievod cine o fi făcut-o? Să știți că nici până azi nu s-a lămurit pe deplin cum se va fi desfășurat această trecere de la mici cnezate și voievodate la un mare ducat având în fruntea lui un „Mare Voievod”, adică un voievod stăpân peste voievozi.

O legendă care a dăinuit peste veacuri, fiind consemnată abia în cronici din veacul al XVII-lea (adică după 1600, deci la peste 300 de ani după eveniment), pomeneste de un Negru-Vodă coborât cu ceata lui de voinici din țara Făgărașului în anul 1290, care a și întemeiat între Carpați și Dunăre o „țară a valahilor”, adică Țara Românească. Acestei întemeieri, povestea populară i-a zis „descălecarea” sau „descălecătoria”, expresie evocând sosirea unor cavaleri întemeietori, de țară. Mai mulți istorici contemporani au pus la îndoială realitatea legendei populare. Dar iată că azi ne răzgândim și-i dăm iarăși crezare.

Cert este că din anii 1320 avem în Muntenia un „Mare Voievod” pe nume Basarab (sau Basarabă). Dintr-un document unguresc, aflăm că pe tatăl său îl chema Thocomerius. Ambele nume sunt cumane.

Biserica Domnească de la Curtea de Argeș, construcție începută de Basarab I, și terminată de fiul său Nicolae Alexandru. A fost decorată și finisată de către nepotul lui Basarab I, Vladislav Vlaicu, unul dintre primii voievozi ai Țării Românești.

Pe de altă parte, din documentele Curiei romane (adică ale Papei de la Roma), reiese că atât Basarab cât și fiul și succesorul său, Nicolae Alexandru, au fost considerați credincioși ai Bisericii de la Roma. Deci nu s-ar fi putut trage din cnezii slavo-români, care de veacuri țineau de Constantinopol. De aceea, e destul de probabil ca Basarab Întemeietorul să se tragă dintr-o spiță de cnezi cumani. Aceasta nu înseamnă că țara Românească a fost întemeiată de cumani, așa cum Bulgaria fusese întemeiată de năvălitorii proto-bulgari, în frunte cu hanul, boierii, gloata lor de războinici. Nu! Cum am văzut, masa cumanilor din părțile noastre, în fața invaziei mongole, se refugiase în Ungaria, fiind colonizată îndeosebi pe Valea Tisei. Dar avem dovezi că unii dintre ei – probabil cei mai asimilați de către români – au rămas prin Transilvania, și poate și prin fosta Cumanie, adică în Muntenia și sudul Moldovei. Și astfel, din câte v-am spus până acum, ar reieși că mai-marii țării proveneau din cnezi slavi, juzi valahi, iar în ultimele două-trei veacuri, cu siguranță și din căpetenii pecenege și cumane care se românizaseră, pentru că vom găsi multe nume de-ale lor printre boierii de mai târziu.

Ne putem deci închipui că un voievod român de origine cumană – tatăl lui Basarab – a coborât într-adevăr din părțile Făgărașului pe la 1290 către orașul deja existent, Câmpulung, din care și-a făcut cetate de scaun. Acesta a rămas în amintirea poporului cu porecla Negru-Vodă fiindcă, așa cum ne mai spun cu veacuri mai târziu cronicarii și călătorii străini, ar fi fost negricios la față... Eu unul cred în adevărul legendelor! Fiul său atinge, în sfârșit, scopul – pe ce căi nu știm: lupte, alianțe, încuscări? – de a fi acceptat de toți mai-marii țării ca „Mare Voievod”, ca unic Domn. Dar iată că în 1330, noul rege al Ungariei, Carol-Robert, de origine franceză, găsind că Basarab prea se emancipase în fața suzeranității lui aliindu-se cu bulgarii și ducând războaie în afara granițelor, coboară din Ungaria cu oaste mare ca să-l silească să se supună. Dar la întoarcerea lui către Transilvania, într-o trecătoare din Carpați, marea oștire de cavaleri în armuri și zale e surprinsă de ostașii lui Basarab și, între 9 și 12 noiembrie 1330, suferă o cumplită înfrângere. Bătălia așa-zisă „de la Posada” (dar nu s-a identificat încă locul cu precizie) e considerată actul de naștere al Țării Românești, fiindcă de atunci a căpătat aceasta o cvasiindependență. Zic „cvasi” fiindcă mai apoi, conform sistemului generalizat al Europei feudale și intereselor comune, Basarab s-a împăcat cu suzeranul său și, împreună, au cucerit în fața tătarilor o mare fâșie de pământ la nord de Delta Dunării, pământ pe care Basarab și urmașii lui l-au stăpânit câteva zeci de ani. De unde i s-a tras numele de Basarabia acelei regiuni, nume pe care Rusia țaristă îl va folosi extinzându-l în veacul al XIX-lea la toată Moldova dintre Prut și Nistru. Așa a ajuns numele primului Domn al Munteniei tocmai acolo, departe!

BACALAUREAT
2019

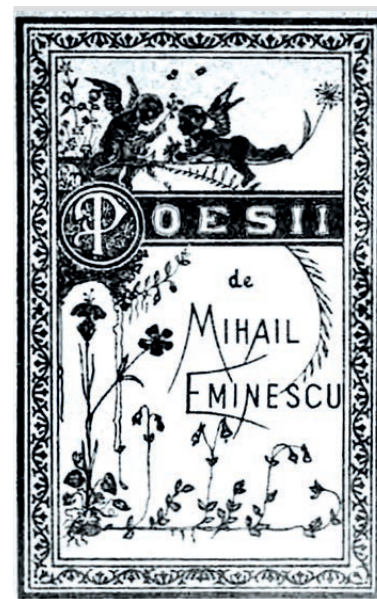
10

Dragi elevi,
prin serialul pe care îl pornim cu acest număr dorim să venim în ajutorul vostru în vederea pregătirii pentru examenul de bacalaureat la Limba și literatura română. Săptămână de săptămână, până la momentul examenului, vă vom oferi în această pagină o serie de rezolvări alternative în abordarea unor posibile teme de bacalaureat. Aceste materiale nu vin să înlocuiască cunoștințele predate de profesori în cadrul orelor de română, ci doar să completeze, să dea o mână de ajutor la pregătirea elevilor. Sperăm să fie de mare folos!

„Luceafărul” –
O alegorie a condiției omului

Mihai Eminescu

Îl introduce la *Junimea*. Situația lui materială este nesigură; are necazuri în familie; este îndrăgostit de Veronica Micle. În 1877 se mută la București, unde până în 1883 este redactor, apoi redactor-șef la ziarul *Timpul*. Desfășoară o activitate publicistică excepțională, dar tot în București i se ruinează sănătatea. În acea perioadă scrie marile lui poeme *Scrisorile*, *Luceafărul*. În iunie 1883, poetul se îmbolnăvește grav, fiind internat la spitalul doctorului Șuțu, apoi la un institut pe lângă Viena. În decembrie îi apare volumul *Poezii*, cu o prefață și cu texte selectate de Titu Maiorescu. Volumul este singurul tipărit în timpul vieții

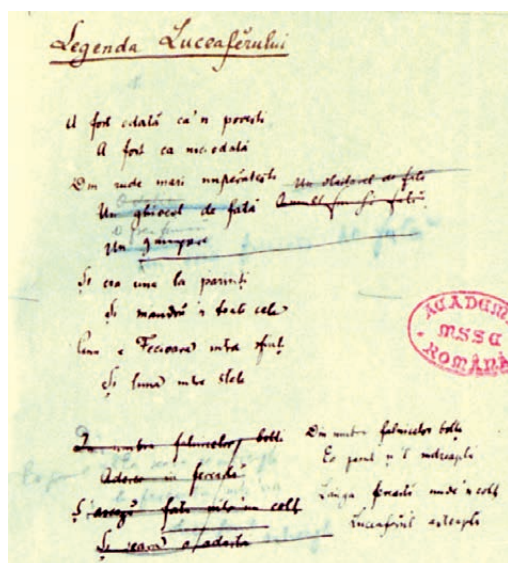
lui Eminescu. Mihai Eminescu se stinge din viață în condiții dubioase și interpretate diferit în mai multe surse la 15 iunie 1889 (15 iunie, în zori – ora 3) în casa de sănătate a doctorului Șuțu. E înmormântat la București, în cimitirul Bellu; sicriul e dus pe umeri de patru elevi de la Școala Normală de Institutiori.

Poemul *Luceafărul* a apărut în anul 1883, în revista *Convorbiri literare*. Poetul s-a inspirat în primul rând din basmul *Fata din grădina de aur*, acesta având tema și acțiunea asemănătoare ca în *Luceafărul*. Titlul poemului este format dintr-un substantiv propriu articulat cu articolul hotărât, fiind denumirea unui astru ceresc. În titlu este concentrat motivul central al textului, *Luceafărul* este văzut ca o ființă singuratică și nefericită, opusă omului comun. În poem sunt evidențiate trei teme majore: iubirea neîmplinită, natura și tema cunoașterii. Astfel, opera este alcătuită din patru tablouri în care identificăm două planuri: unul universal-cosmic, altul uman-terestru. În prima și în ultima parte cele două planuri se întrepătrund, în partea a doua predomină planul terestru, iar în tabloul al treilea planul universal-cosmic. Incipitul poemului se află sub semnul basmului, timpul este mitic: *A fost odată ca-n povești / A fost ca niciodată*. Portretul fetei de împărat este redat de superlativul popular *o prea frumoasă fată*. Tabloul I este o poveste de iubire între fata de împărat – ființa inferioară și *Luceafărul* – ființa superioară. La chemarea fetei *Luceafărul* apare în două ipostaze: angelică și demonică, dar este respins pentru că fata se sperie de nemurirea lui. Din iubire pentru ea, *Luceafărul* hotărăște să ceară Demiurgului dezlegarea de nemurire. Tabloul al II-lea descrie o idilă între două ființe care aparțin aceleiași lumi: fata de împărat – numită aici Cătălina și Cătălin – un *viclean copil de casă*. Numele lor este asemănător, ceea ce sugerează că aparțin aceleiași lumi: sunt oameni obișnuiți. Dragostea lor este o dragoste lipsită de aspirații înalte. Totuși, fata de împărat aspiră la iubirea ideală pentru *Luceafărul*. Tabloul al III-lea ilustrează planul cosmic și prezintă călătoria *Luceafărului* prin spațiul cosmic și convorbirea cu Demiurgul. În dialogul cu Demiurgul, *Luceafărul* este numit Hyperion, adică *cel care merge deasupra*. El îi cere dezlegarea de nemurire, dar este refuzat. În tabloul al IV-lea se îmbină planul uman-terestru și cel universal-cosmic. Partea aceasta prezintă idila dintre Cătălin și Cătălina iar declarația de dragoste a lui Cătălin exprimă profunzimea sentimentului. Chiar dacă fata, Cătălina are nostalgia absolutului, chemarea se modifică. *Luceafărul* se transformă în steaua norocului: *norocu-mi luminează*. Hyperion se detașează de lumea meschină și superficială deoarece el disprețuiește oamenii care nu pot să-și depășească a lor condiție: *Trăind în cercul vostru strâmt / Norocul vă petrece, – / Ci eu în lumea mea mă simt / Nemuritor și rece*.

Mihai Eminovici s-a născut în Botoșani, la 15 ianuarie 1850. Este al șaptelea din cei 11 copii ai căminarului Gheorge Eminovici, provenit dintr-o familie de țărani români din nordul Moldovei și al Ralucai Eminovici, născută Jurașcu, fiică de stolnic din Joldești. Își petrece copilăria la Botoșani și Ipotești, în casa părintească și prin împrejurimi, într-o totală libertate de mișcare și de contact cu oamenii și cu natura. Începe școala în anul 1858, în localitatea Cernăuți, absolveste clasa a IV-a după care face doi ani de gimnaziu, până în 1863. După doi ani, în 1865 revine la școală ca privatist, iar în 1866 pleacă din nou. Între timp a fost angajat la diverse instituții, precum tribunalul sau primăria din Botoșani, iar o perioadă pribegeste ca sufleur cu trupa de teatru Tardini-Vlădicescu.

În ianuarie 1866 se stinge din viață profesorul de limba română, Aron Pumnul, în memoria căruia elevii scot o broșură intitulată *Lăcrămiarele învățăcelor gimnaziști*, în care este publicată prima poezie semnată M. Eminovici, *La mormântul lui Aron Pumnul*. La 25 februarie/9 martie pe stil nou debutează în revista *Familia*, din Pesta, a lui Iosif Vulcan, cu poezia *De-aș avea*. Iosif Vulcan îi schimbă numele în Mihai Eminescu, adoptat apoi de poet și, mai târziu, și de alți membri ai familiei sale. În același an îi mai apar în *Familia* încă 5 poezii. Între 1869 și 1862 este student la Viena. Urmează ca auditor extraordinar Facultatea de Filozofie și Drept, dar audiază și cursuri de la alte facultăți.

Activează în rândul societăților studențești, se împrietenește cu Ioan Slavici; o cunoaște la Viena pe Veronica Micle; începe colaborarea la *Convorbiri Literare*; debutează ca publicist în ziarul *Albina* din Pesta. Între 1872 și 1874 este student la Berlin. *Junimea* îi acordă o bursă cu condiția să-și ia doctoratul în filozofie. Urmează cu regularitate două semestre, dar nu se prezintă la examene. Se întoarce în țară, trăind la Iași între 1874–1877. Este director al Bibliotecii Centrale, profesor suplitor, revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui, redactor la ziarul *Curierul de Iași*. Devine bun prieten cu Ion Creangă, pe care

Manuscris Luceafărul

dr. Szabó Zsolt, Catedra de română din Seghedin
(Institutul Limbii Române)

Tradiționala comemorare a lui Emanuel Gojdu la Budapesta

la Așezământul Monahal Sfântul Ioan Botezătorul, a fost revocată personalitatea marelui mecenat, Emanuel Gojdu.

Excelența Sa domnul Ambasador *Marius Lazurcă* a precizat că suntem oaspeții acestei familii în fiecare duminică, la Sfintele Liturghii oficiate în Capela Ortodoxă Română din Curțile Gojdu. „Când îl evocăm pe Emanuel Gojdu ne dăm seama de destinul său extraordinar. Strămoșii săi s-au refugiat din calea turcilor ca și alte familii de macedoromâni, care și-au lăsat locurile natale, stabilindu-se în Europa Centrală. Gojdu a devenit un cetățean și demnitar de onoare în noua patrie, fără a-și uita rădăcinile strămoșesti. A devenit unul dintre cei mai căutați și celebri avocați din baroul budapestan. Pledoariile sale deveniseră obiect de studiu la Universitatea din Pesta. A fost primul avocat care a cerut să se introducă limba maghiară în procesele publice, pledoariile să se țină în limba maghiară și nu în latină. A fost membru al Casei Magnaților și în Senat, poziții din care a apărut și interesele neamului său”.

ES a amintit că urmarea dorinței sale și prin testamentul său, s-au putut acorda numeroase burse și ajutoare tinerilor români, de „confesiune răsăriteană”. Mulți dintre ei au reprezentat conștiinți vii în mijlocul românilor din Ungaria, Banat și Transilvania. „E greu de imaginat azi, destinul românilor din aceste părți, fără ajutorul și contribuția lui Gojdu, atât din timpul vieții, cât și după săvârșirea sa”.

În încheierea comemorării au fost depuse coroane de flori din partea Ambasadei României la Budapesta, Parohiei Ortodoxe Române, a Așezământului Sfântul Ioan Botezătorul, din partea Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta și din partea autoguvernărilor românești din cartierele VII și XI din Budapesta. **Gabriela Enea Elekes**

(Urmare din pagina a 3-a)

Săptămâna Culturii Macedo-Române, la București

În cadrul evenimentului de la Sala Palatului au luat cuvântul *Ion Caramitru*, președintele Societății de Cultură Macedo-Române, și *Puiu Hașotti* (ambii foști miniștri ai culturii), care au evocat momente din istoria SCMR și a aromânilor.

Au fost prezenți, printre alții, cunoscuți reprezentanți ai aromânilor precum fotbalistul *Gică Hagi*, acad. *Nicolae Saramandu*, balerinul *Ion Tugearu*, economistul *Stere Farmache* ș.a.

140 de ani de la constituirea SCMR

Constituită pe 23 septembrie 1879, la inițiativa unor remarcabile personalități politice și culturale ale vremii precum Titu Maiorescu, Mihail Kogălniceanu, V.A. Urechia, Dimitrie Brătianu, mitropolitul primat Calinic Miclescu, Ion Ghica, Vasile Alecsandri, Societatea de Cultură Macedo-Română a fost oficializată prin Decretul domnesc nr. 1289 semnat de Carol I la 15 aprilie 1880 și avea să joace un rol important în dobândirea drepturilor populației românești din sudul Dunării.

Societatea a avut o contribuție semnificativă în recunoașterea oficială a naționalității române din Imperiul Otoman, la data de 9/22 mai 1905, când sultanul Abdul Hamid emitea Iradeaua (decretul) prin care populația românească din Macedonia era recu-

noscută în mod oficial și legal ca naționalitate românească cu drepturi civile, comunale, școlare și bisericești.

De-a lungul timpului, Societatea Cultură Macedo-Română a avut un rol deosebit în crearea și funcționarea a circa 120 de școli de nivel primar sau liceal, răspândite în țările balcanice, precum și a bisericilor românești din această zonă. Pentru aceste instituții, Societatea a tipărit și răspândit în mod gratuit manuale, cărți de cult, atât în dialectul aromân, cât și în limba literară.

Societatea de Cultură Macedo-Română își propune să contribuie la conservarea și cultivarea dialectului aromân, a tradițiilor specifice, a culturii aromânilor și la păstrarea unității lor spirituale. Societatea sprijină contactele și legăturile culturale cu aromânii de pretutindeni și cu popoarele în mijlocul cărora trăiesc și dorește în mod deosebit păstrarea identității românești prin cunoașterea de către tânăra generație a dialectului, a culturii și tradițiilor aromânești prin școală. **E.Ș.**

Scriitori români la Festivalul Internațional de Carte de la Budapesta

Foto: ICR Budapesta

În perioada 25–28 aprilie, la Budapesta a avut loc tradiționalul Festival Internațional de Carte. La eveniment au participat reprezentanți ai literelor și tiparului din 24 de țări. În acest an, participantă de onoare a fost Norvegia și scriitorul *Karl Ove Knausgård*, căruia conform tradiției i-a fost decernat Marele Premiu Budapesta.

Ca și în anii precedenți, România a fost prezentă cu un stand organizat de Ministerul Culturii și Identității Naționale din România, alături de Institutul Cultural Român. Pe parcursul festivalului au avut loc cinci evenimente literare cu participarea autorilor și a traducătorilor lor. Astfel a fost prezentată în avanpremieră traducerea în limba maghiară a volumului: *Arta seducției*, de *Floarea Țuțuianu*, în traducerea lui *Kiraly Farkas*, volumul *Dalníc, istorii nespuse din satul lui Doja*, în traducere maghiară și cu participarea autorului, *Brîndușa Armanca*. A mai fost lansat volumul *Sissi* de *Pavel Șușară*, în traducerea lui *Demény Péter*. În cadrul European First Novel Festival, desfășurat în fiecare an pe parcursul Festivalului Cărții de la Budapesta, la ediția din acest an a fost invitat scriitorul *Andrei Dósa*. La standul României au fost prezentate câteva fragmente traduse în limba maghiară de *Nagy Lajos*, din romanul *Ierbar*, al lui *Andrei Dósa*.

În cadrul celei de-a 26-a ediții a Festivalului Internațional de Carte de la Budapesta, la standul României a fost organizată și o masă rotundă cu titlul *Cum să spargem plafonul de sticlă al poeziei*. La discuția literară moderată de *Claudiu Turcuș*, au participat: poeta și artistul plastic *Floarea Țuțuianu*, și scriitorii: *Pavel Șușară* și *Andrei Dósa*. S-a discutat pe marginea problemei scriitorului și poetului de azi, prin prisma tânărului scriitor *Andrei Dósa*, reprezentant al generației mileniului trei, și prin prisma a doi reprezentanți ai generațiilor '80–'90, *Floarea Țuțuianu* și *Pavel Șușară*.

Floarea Țuțuianu, poetă și artist plastic, a arătat că generația anilor '90 este o generație de trecere, în care temele interzise până atunci, tema religioasă și erotică, explodează atât în literatură, cât și în artă. A recunoscut că este o admiratoare a generației '80, dar că a început să scrie și să publice doar în deceniul nouă, nu din cauza cenzurii,

ci pentru că a lucrat ca grafician, iar ca scriitor s-a regăsit doar mai târziu, tocmai în acele teme care fuseseră interzise până atunci.

Tânărul scriitor *Andrei Dósa*, reprezentant al generației anilor 2000, generație influențată puternic de Internet, a precizat că se simte ca un burete încercând să absoarbă totul. El a arătat că „ne confruntăm cu un deficit de atenție, din păcate trăim într-o lume care nu poate fi luată în serios, e ca un blestem să vorbești de lucruri serioase, fără să cazi în lucruri derizorii”. A mai arătat că astăzi este foarte greu să scrii poezie politică. Tânărul scriitor a precizat că deși trăim în modernism nu știm ce este dincolo de el. Individul încearcă să spargă individualitatea și să întrevadă peste linia modernității.

Scriitorul și poetul *Pavel Șușară* a declarat că se simte optzecist prin atitudine, dar modernist și cu un picior în zona clasică. A mai spus că postmodernismul românesc nu e cel canonic, el vine dintr-un eșec al industrializării, pe când cel canonic vine postindustrializare. A mai precizat că nu trebuie mers în trecut, pentru că trecutul este cu noi. Dacă comunismul ne-a învățat că există comuna primitivă, sclavagismul, feudalismul, capitalismul, care rezultă una din alta, astăzi simțim că le avem pe toate dintr-o dată, din această perspectivă trecutul este cu noi. *Pavel Șușară* este unul dintre acei scriitori care a scris pentru sertar în anii '70–'80, și a tipărit pentru prima oară doar în 1996. El a mai arătat că generațiile '60–'70 au mai avut poeți dizidenți, dar că generația optzecistă a învățat să nu iasă din regula stabilită de regim. A inventat textualitatea, jocul de cuvinte, umorul, dar nu a avut deloc dizidenți. *Pavel Șușară* a mai spus că scriitorii din această generație au avut puncte comune și erau pregătiți chiar și pentru o continuare a comunismului. În ceea ce-l privește a subliniat că recrează lumea în text, iar în momentul în care autorul creează ceva, devine real.

Evenimentele organizate la standul României, pe parcursul Festivalului Internațional de Carte de la Budapesta au atras un public numeros și ales, iubitori de carte și de literatură română contemporană.

Gabriela Enea Elekes

Florile de salcâm, leac pentru migrenă, tuse și ulcer

Florile de salcâm, care exact în această perioadă înfloresc, sunt aliați de nădejde în combaterea mai multor probleme de sănătate.

Migrenele cauzate de stres

Infuzia preparată din florile de salcâm are darul să liniștească, să calmeze, să combată stresul și migrenele apărute pe fond de oboseală. Aceasta se prepară din trei lingurițe de flori uscate de salcâm, care se lasă zece minute într-o cană cu apă clocotită. Se beau câte două cani de infuzie în fiecare zi, îndulcită, de preferat, cu miere de salcâm. Cura se face timp de o lună. Salcâmul este foarte bun și pentru înlăturarea stărilor de greață, care însoțesc episoadele de migrenă.

Tusea convulsivă

Florile de salcâm sunt un antitusiv eficient. Se beau zilnic câte două-trei cani de infuzie caldă, preparată din flori de salcâm, îndulcită cu miere polifloră sau de salcâm, aceasta din urmă având și efecte emoliente. Atenție: Persoanele alergice la salcâm trebuie să manifeste prudență în folosirea florilor.

Insomniile cronice

Adăugate în salatele de fructe, florile de salcâm s-au dovedit un remediu savuros și eficient în cazul insomniilor. Salata-somni-

fer se prepară din două mere, trei linguri de flori de salcâm, două lingurițe de miere de salcâm și cinci-șase linguri de apă plată. Se rad merele, se adaugă mierea, apoi se desprind florile de salcâm de pe tija plantei și se amestecă în această compoziție. Ultimul ingredient, apa plată, încălzită

puțin, se toarnă în salată și se amestecă foarte bine cu o lingură de lemn sau de sticlă, pentru a evita oxidarea compoziției. O salată de acest fel se consumă zilnic, timp de o lună. De asemenea, insomniile se tratează și prin consumul florilor de salcâm în stare proaspătă.

Afecțiuni digestive

În tratamentul gastritelor hiperacide și al ulcerului gastric sau duodenal, se ia câte o linguriță cu pulbere de flori de salcâm, de două-trei ori pe zi, mai ales înainte de masă. Cura trebuie să dureze minimum o lună și se poate repeta după o pauză de 21 de zile.

Integramă

Eternitate

ETERN URMAȘA EVEI		ETERN ARE VEDERI ÎNGUSTE		A LOCUI ÎN CASETĂ! SPARGE BUTUCII			PLECAT ÎNAINTE! ETERN		EVENTIMENT DE PRESĂ PEȘTI DE BALTĂ
VÂRF DE MUNTE ÎN GARDA REGLUI						FLUIER MULTIPLU LUCRARE SCRISĂ			
				LIPSIT DE LUCIU O ZI ÎN- SEMNATĂ					
MOLIME COADĂ DE TOPOR!									
		PICAT DE SUS A SCURMA CU GHEARA							PUSE ÎN PRACTICĂ
ALIFIA SATULUI A SCOATE DIN FIRE			SERVITE CU TOIUL DATĂ PE SPATE!						
						VIITOR TAP NU MAI ARE LOC			
MĂSURĂ DEPĂȘITĂ DUCE LA IEȘIRE				CAPETE! SPULBERAT DE VÂNT				SPECTACOL DRAMATIC	
			BANI DIN POLONIA NUMĂR DE PORTAR						
	FOC LA INIMĂ OFENSIVĂ								GLAS DE PISICĂ
		CEL CE CUNUNĂ INTRARE PE FIR				PUSE ÎN RAMĂ! PICIOR DE LEMN			
AGENDĂ GOALĂ! ANIMAL CORNUȚ					A AVEA HABAR TALIE DE COPILĂ!				
			A FERI DE RELE						
PE UMERI LA FEMEI ETERN									

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

Glume

Profesorii de la Facultatea de Aeronautică sunt invitați de studenți la o plimbare cu avionul. După ce s-au instalat comod, au fost informați că avionul a fost construit chiar de studenți. Disperați, au sărit din scaune și au luat-o la fugă. Mai puțin unul. De jos, ceilalți profesori strigau la el să coboare.

— Stați liniștiți, le spune profesorul calm. Dacă e construit de studenții noștri, nici măcar n-o să pornească.

În muzeu:

— Aceasta este Minerva.

— Și acolo, în spate, statuia aia este soțul ei?

— Nu... Ea n-a avut soț. Ea a fost zeița înțelepciunii!

Un scoțian aduce acasă un coș de căpșune.

la una și o dă fiului său zicându-i:

— Ia, fiule, o căpșună!... Restul au același gust.

O echipă scoțiană de fotbal câștigă campionatul. Antrenorul, fericit, spune:

— Băieți, cred că meritați ceva răcoritor...

Și strigă la un îngrijitor:

— Johnny, deschide larg fereastra, să intre un pic de aer rece la băieți!

Unul încearcă să agățe o fată:

— Domnișoară, ce telefon aveți?

— LG!

— Nu, mă refer la operator...

— Orange!

— Nu domnișoară, mă refer la număr, cifre!

— Aaa, cifre — arabe!

Dezlegarea integramei din numărul anterior

Mărturii: R; D; R; E; DEPOZIȚIE; DEVOTA; M; BARA; MIMI; U; MDA; SIR; TAIATA; GI; DS; ELAN; RE; ESAFOD; VASTI, NE; DELTA; VIS; RI; ROI; T; PINGELIRI; NIT; ATON; STA; PROBA; ATEI; RIT.

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Expoziție

Exponatul lunii la Muzeul din Arad: Fotografia „Intrarea trupelor române în orașul Arad. 17 mai 1919”

Exponatul poate fi văzut, pe parcursul lunii mai, în Sala „Marii Uniri” a Complexului Muzeal Arad / Palatul Cultural (intrarea dinspre Parcul Copiilor).

„La 100 de ani de la intrarea trupelor române în orașul Arad, muzeul vă propune, ca exponat al lunii mai, o fotografie care immortalizează acest moment. Este, totodată, un exercițiu de recunoștință față de Generația Unirii, care ne-a dăruit România Mare.

Succinta incursiune cronologică are menirea de a restitui prezentului o secvență din istoria trăită de arădeni. Actul de la 1 Decembrie 1918 a determinat diverse poziționări ale autorităților locale. Prezența armatei franceze, încă din luna ianuarie 1919, și atmosfera tensionată generată de curentul bolșevic venit dinspre Ungaria au intensificat activitatea gărzilor naționale. După încercarea nereușită de a-l instala ca prefect pe avocatul dr. Iustin Marșieu, a urmat, în 24 aprilie 1919, vizita generalului Condrecourt la Radna, moment care a consfințit recunoașterea lui Iustin Marșieu ca prefect al județului Arad.

Armata română a înaintat în fostele teritorii transilvănene, atingând la începutul lunii mai linia Mureșului. În ziua de 16 mai, avocatul dr. Sever Istravnic a anunțat autoritățile că a doua zi vor sosi trupele române. (...) În 17 mai 1919, Regimentul 6 Vânători a intrat dinspre Curtici, pe drumul care astăzi îi poartă numele, „Calea 6 Vânători”, avându-l în frunte pe colonelul Pirici. (...) Pe unele instituții a fost arborat tricolorul românesc. În fața primăriei, au fost adresate cuvinte de bun venit din partea conducerii locale. Momentul a însemnat începutul instaurării administrației românești.

Complexul Muzeal Arad invită, în cursul lunii mai, pasionații de istorie să retrăiască entuziasmul strămoșilor lor, de acum un secol, când armata română intra în urbea noastră”, spune dr. Felicia Oarcea, muzeograf / istoric – Complexul Muzeal Arad.

Program de vizitare: Marți-Duminică: 9.00–17.00.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor din Ungaria

20 MAI (Petru Cîmpian)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

21 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Alfabet urban – Satu Mare – serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Serial gastronomic cu Mihaela Bucin 17.55: Încheiere

22 MAI (Petru Cîmpian)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

23 MAI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

24 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

25 MAI Petru Cîmpian)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.25: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Maria Borșun Popescu / Radio Timișoara 17.55: Încheiere

26 MAI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

ELUCIDA, *elucid*, vb. I. Tranz. A clarifica, a desluși, a limpezi, a lămuri o problemă până atunci confuză. – Din fr. *élucider*, lat. *elucidare*.

UMOR

ecranul nostru

miercuri, 22 mai, Duna TV, ora 7.15

miercuri, 22 mai, Duna World, ora 13.50

Are doar 14 ani și visează să cânte pe marile scene ale lumii. Roland Ristin din Bătaia cântă la pian doar de patru ani, și este considerat un mare talent în muzică, dar știe că poate deveni mare numai prin multă muncă. La Teatrul Național de la Budapesta, de la începutul lui martie se joacă piesa lui Cehov: Livada de vișini, montată de o echipă românească, în frunte cu regizorul Silviu Purcărete. Despre această montare ne vorbește criticul de teatru cu renume mondial, George Banu.

Realizator: **Ștefan Crâsta**

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreanu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

Garden Party la Palatul Elisabeta din București cu ocazia Zilei Regalității

Ca în fiecare an, și acum, pe 10 mai, Palatul Elisabeta din București și-a deschis porțile pentru tradiționalul Garden Party, organizat cu ocazia sărbătorii naționale de 10 Mai, Ziua Regalității.

La întâlnirea Familiei Regale cu românii au participat mii de persoane, demnitari reprezentând Parlamentul și Guvernul, membri ai Academiei Române, diplomați români și străini, reprezentanți ai diferitelor culte, personalități marcante din lumea artei, a științei și a sportului, români sosiți din toate colțurile țării, dar și din afara României. În ciuda vremii capricioase, ziua de 10 Mai a fost o zi de sărbătoare națională plină de căldură, afecțiune, încredere, respect și mândrie.

„Gazdele” tradiționalului Garden Party au fost Custodele Coroanei Române, Majestatea Sa Margareta, principele Radu, principesa Elena și soțul acesteia Alexander Philips Nixon, principesa Sofia și principesa Maria.

Membrii Familiei Regale au ieșit la balconul palatului pentru a saluta invitații, iar după intonarea Imnului Regal au coborât în grădină pentru a discuta cu aceștia. Peste tot pe unde au trecut s-a scandat „Trăiască Regina!”, „Trăiască Regina Margareta!”. Pe parcursul manifestării, Orchestra Reprezentativă a Armatei României a susținut un concert.

„Învăț să trăiesc în Palatul Elisabeta, învăț să-l prețuiesc și să-l înțeleg și știu că pot, alături de părinții mei și de soțul meu să punem o amprentă a noastră între zidurile lui, ca o continuitate a tradiției românești”, spune MS Margareta despre Palatul Elisabeta, care este reședința oficială a Familiei Regale a României.

Situat în vecinătatea parcului Herăstrău (mai nou Parcul Mihai I), Palatul Elisabeta este martorul unei importante file din istoria României. Construit ca reședință a Principesei Elisabeta, fiica Regelui Ferdinand și a Reginei Maria, fosta Regină a Greciei și mătușa Regelui Mihai, Palatul Elisabeta a cunoscut frământările celui de-al Doilea Război Mondial. Regele Mihai I s-a refugiat aici după bombardarea din august 1944 a Palatului Regal din Calea Victoriei. Tot aici, trei ani mai târziu, mai exact la data de 30 decembrie 1947, Majestatea Sa a fost forțat să semneze actul de abdicare. La nici un an distanță, clădirea a fost naționalizată, intrând în posesia statului.

După mai bine de 50 de ani de la exil, în anul 2001, Regele Mihai I și Regina Ana, însoțiți de Principesa Margareta și Principele Radu, s-au întors la Palatul Elisabeta, fiind oferit ca reședință permanentă a Majestății Sale, în calitate de fost șef de stat, potrivit site-ului oficial al Casei Regale.

Arhitectura Palatului Elisabeta îmbină stilul maur cu cel brâncovenesc făcându-l unic între palatele Bucureștilui.

E.Ș.

FOAIA
românească

17 mai
2019

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu. Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2019: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancelaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).